

Радован Кремић
ЋУПРИЈА НА РЕЦИ КОЛОРАДО

Уредник
Зоран Колунџија

Copyright © ИК Прометеј, Нови Сад 2025.

Ниједан део ове књиге не може се користити нити репродуковати у било ком облику
без писмене сагласности издавача. Сва права задржана.

РАДОВАН КРЕМИЋ

ЋУПРИЈА НА РЕЦИ КОЛОРАДО

ПРОМЕТЕЈ
Нови Сад

Захваљујем се

Мојој деци, Васи и Невени што ме шире све ове године.

*Мом великом пријатељу, Најшаши Минић, која ми је помогла и
дала већар у леђа да ово дело
уљеди светлости дана*

Оливери верном другу, с љубављу и поштовањем!

Чудни су њихови Господњи...

*Бајина Башња – Београд, Пашино брдо
2025. лета Господњеї*

ПРВИ ДЕО

ПРОЛОГ

Сапутник до мене, мој пријатељ Раде, још откако смо напустили ивицу старог света пре два сата, предао се царству снова. За разлику од њега, поред свог труда сан ми није могао доћи на очи. Летели смо временским „Аерофлотовим“ авионом, очигледно по свим видним показатељима, претеклим реликтом из доба совјетске ере, на саобраћајној линији Амстердам–Чикаго. Посматрајући испод себе непрегледно плаветнило атлантског океана, присећао сам се својих авио удеса које сам као пилот почетник преживео са моја два тотално уништена моторна змаја. Додуше пад у шуму поред пута у Бушинском Пољу деловало је као боза у односу на све што би се могло десити са прилично исхабаним авионом који се тресао и клапарао на најмањи удар ветрова који су нас пратили од полетања.

Таман када сам умирио своје страхове и потиснуо личне трауме из прошлости деси се јак удар ветра. Крила се затресоше. Обли ме хладан зној и све ужасне слике које сам успео да отерам из мисли поново се вратише. Авион поче да понире и ја сам са ужасом слушао буку његовог трештења. Молио сам Бога да не отпадне крило. Очекивао сам да сваког момента са плафона испадну маске за дисање. Управо као на сценама из серије *Авионске несреће* које сам гледао на ТВ каналу „Национална географија“. Срећом убрзо се стабилизовао и ја одахнух. Пријатељ се није ни промешкољио.

„Какав срећник“, помислих у себи завидећи његовом спокоју.

Са кркљајућег разгласа се зачу глас капетана. Поприлично неразумним енглеским језиком праћен изразитим руским акцентом, објашњавао је шта се управо догодило. Успео сам разумети да смо

мало пре упали у ружу ветрова и по најављеној метеоролошкој прогнози до краја лета неће бити стресних ситуација, попут оне мало пређашње чије сам последице још увек осећао у стомаку. На крају исцрпног извештаја, неуверљиво нам је пожелео пријатан лет. Раде се промешкољи и протрља нос.

– Докле смо стигли? – упита.

– Још мало па силазимо у Перућац – одговорих.

Он протресе главом, буновно ме погледа и загледајући око себе, схвативши да није у локалном аутобусу, насмеши се и исправи у седишту.

Из правца кабине две стјуардесе вероватно по капетановом налогу, обилазиле су редом путнике, уверавајући љубазним речима како је све у реду и да нема разлога за било какву бригу. Крајем сваког обраћања понаособ су свима нудиле пиће и нештедимице делиле информације. За разлику од капетана, њихове појаве, лепота и умилни гласови деловали су умирујуће и уверавајуће. Осећало се како након њиховог кретања нестају сви страхови и бригае, бар што се мушких путника тиче. Ред дође и на нас.

– Је ли све у реду? – обрати ми се стјуардеса на енглеском језику.

– Да, нема никаквих проблема – одговорих на руском.

Девојка се пријатно изненади.

– Говорите руски? – упита љубазно.

– Нисам га заборавио – рекох.

– Учили сте у школи?

– Јесам, учио сам у школи, мада сам га више савладао у Белорусији. Живео сам неко време у Минску – рекох.

– Интересантно, увек се пријатно изненадим када сретнем странца који говори мојим матерњим језиком.

Стјуардеси се свидео мој одговор и вероватно сам јој се учинио занимљив. У том духу продужисмо комуникацију. Обрадова се када сам јој рекао да сам често посећивао њен родни град Смоленск. Откривајући јој кроз дијалог чувене локације њеног краја са познатим угоститељским објектима које сам радо посећивао, она

одушевљено отвори широку руску душу и након краћег разговора пажњу јој привуче моја златна бурма на десном домалом прсту.

– Госпођа не путује са Вама?

Насмеших се. Нисам имао намеру да исповедам свој живот, а још мање сам желео да је увредим неким одговором који би погрешно протумачила.

– Тренутно није ту – одговорих са осмехом и пољубих бурму, што изазва широк осмех на њеном лицу.

– Ваша госпођа може бити поносна и сматрати се срећном женом.

– Надам се да сте у праву.

Разменисмо још неколико срдачних реченица да би након љубазног поздрава наставила са обиласком путника који су седели иза наших седишта. Обојица је испратисмо стакластим погледима. Након краће паузе и ћутања које је проузроковала лепа стјуардеса, Раде се протегну и погледа кроз прозор. Пажњу његових буновних очију привлачио је непрегледни океан.

– Колико је дубок, шта мислиш?

Најежих се. Питање ми уопште није пријало.

– Немам појма – одговорих.

– Мајку му његову, дубљи је сигурно од перућачког језера – закључи више за себе. –Колико још имамо до Америке?

– Откуд ја знам иди питај ону Русињу, видео сам како је скемираш – одговорих.

– Но комент! Укочио сам се, а право да ти кажем поприлично сам се и наспавао – рече протежући своје дуге руке и истовремено покушавајући да исправи кракате ноге. Коленима мало грубље притисну седиште испред нас, што изазва негодовање старијег господина. Раде нешто промрмља што би требало да личи на извињење и најзад нађе удобан положај.

– Где ти је цвет? – упита ме.

Уместо одговора из малог ранца извукох роман *На Дрини ћуприја*. Отворих средину књиге и угледах пресован црвени ружин цвет у прозирном целофану чије латице бежу ишатирене линијама

топле жуте боје и показах му. Цвет сам убрао претходне јесени у врту испред куће и пресовао у роману Иве Андрића. Да бих га што више истањео на поменуто дело наслањао сам још неколико наслова из комплета познатог нобеловца.

– Ту је – одговорих и дадох му на увид да се лично увери.

Раде погледа у цвет па у мене, и уверен да је све на своме месту задовољно се осмехну.

– Ваљало би мало дремнути, шта мислиш? – предложи.

– Ај да покушамо.

Није се морало два пута рећи. Знајући какви нас напори очекују наредних дана помислих да би заиста било паметно наспавати се и прикупити снагу. Обојица се узвртесмо на седиштима покушавајући да се ушушкамо за спавање. После краћег мувања, наместисмо се и зажелесмо један другом лаку ноћ по ко зна који пут.

Радета сам упознао релативно скоро. Често смо се сусретали у кафетерији преко пута његове радње за мобилне телефоне. Свако је долазио за себе, па како се дешавало да некад због гужве све буде пуно, из куртоазије би један другом понудили место за столом. Делећи сличне склоности и занимања за свет око нас, убрзо смо стекли слободу да седнемо заједно и када је било слободних столова. Тако је започело наше дружење, па сам након тога упао у његову екипу.

Изгледом налик мени припадао је високом, кошчатом динарском типу. Красили су га чврст карактер и блага нарав, велики лаф у сваком погледу. Касније сам из прича његових старих другара сазнао да је имао добар пролаз како код локалних цурица, тако и код девојчица које су посећивале наш туристички градић. Зближавала нас је љубав према блуз музици и авантурама. Волео је моторе а ја летење, два величанствена симбола слободе. Игром случаја наши синови заједно су тренирали кошарку у истом клубу. Временом смо од познаника постали најбољи пријатељи – готово браћа.

Мој увек насмејани Раде, зевну и утону у дубок сан. Под утицајем малопређашње непријатне сцене у ваздуху, а додајући претходно путовање до Амстердама уз сва преседања и чекања, умор учини своје те и ја заједно са њим закорачих у царство снова.

Прва глава

Моја прича неће започети у расклиматаном авиону који је једрио између плаветнила неба и океана већ у Бајиној Башти, пролећне ноћи 1991. године у новоотверном кафићу *Оријент експрес*. Окачена урамљена графика на зиду, тик изнад глава двоје мојих веселих пријатеља који су седели са мном, привукла је моју пажњу. Зурио сам у насликану плажу поред ушћа речице Пилице у озбиљну и дивљу Дрину. Сцена графике врати ме на моје не тако давно окончано детињство. Често сам долазио са родитељима на *Ушће* како смо у жаргону звали то место.

Беше то доба мојих раних година, чијих се детаља још увек радо и јасно сећам. Тада смо сви носили мајице на бртеле и кратке панталоне кућне израде кројене од истог материјала. Носио сам пластичне сандале које су се разликовале од сандала мојих вршњака једино по боји. Оно по чему смо се једино могли међусобно издвојити и бити на неки начин оригинални и своји, представљало је количину личне креативности и храбрости коју смо између себе, а посебно пред девојчицама истицали. Са ивице баш те плаже залетали би се босоноги према матици реке остављајући иза себе обале које су нас жељно чекале за још неко такмичење. Јурцали смо преко клизавих облутака, спотицали, падали, бауљали, поново дизали и прскали једни друге док се не би дочекали дубине. Брзим и снажним замасима запливали би и такмичили се ко ће брже и ко сме најдаље да отплива. Неки од нас сумњајући у своју снагу, због страха од утапања или ако би се неспретно загрцнули вратили би се са половине Дрине. Неки би пливали по матици, а најхрабрији би препливали на

другу обалу. По изласку на обалу цвокотајући зубима од хладноће испод модрих усана, преплављени адреналином загледали бисмо насмејане девојчурке, надајући се да смо оставили утисак неустрашивих херој и покушавајући да ухватимо сјај у њиховим очима.

Од тада до вечерас много тога се издешавало. Скорашње друштвене промене, означиле су почетак краја, по некима мрачне ере комунистичке владавине, а по другима крај срећног и социјално праведног периода. Није ме нешто дотицало, живео сам у истом ритму као и до тада... Чак и извесни наговештај распада моје велике државе у мени није будио осећај забринутости. Живео сам прилично лепо, задовољан са оним што имам. Фалило ми је оно нешто што би заокружило моју срећу и због тога сам вечерас седео са мојим другарима – Аном и Сашом.

Познавао сам их прилично дуго, њега од када знам за себе. Одрасли смо у истом крају у „Лугу“ идиличном полуруралном предграђу нашег малог места. За разлику од градске деце имали смо предност што смо живели поред питомог дринског поља и оближњих шумовитих брдашаца обраслих листопадним дрвећем. Наше детињство одвијало се поред времешних архаичних стабала јабука, крушака и раних трешања. Са друге стране град нам је био на десет минута хода. Сашу је од малих ногу красила виловита природа и склоност ка несташлуцима. Пратио сам кроз наше одрастање како његови несташлуци постају све озбиљнији. Дечачка гуркања прелазила су у праве туче. Поред тих мана, лепушкаст, бистар и намазан свим бојама, пролазио је добро код девојака. Брбљив и интересантан лако се уклапао у сваком друштву, а посебно женском. Оног момента када би ушао у групу, предаторски би ошациовао слободну атрактивну цурицу коју би кроз изузетан шарм и слаткоречивост углавном успео да заведе. Најкраће описано, могао се дефинисати као особа са великим срцем, мало чудан, али необично симпатичан и драг. Живео је за тренутак. У мом присуству испољавао је своје најбоље особине. Никада се нисмо посвађали, када би се десило да упаднем у невољу са другим дечацима, увек је прискако у помоћ

не базирајући се на бројност непријатеља и количину опасности. Водио је рачуна да у мом друштву не направи испад или скандал. Не знам зашто, али са мном се увек трудио да из себе извуче најбоље, што сам ја јако поштовао. У његовој кући био сам радо виђен гост.

Црнокоса Ана, градска цура била је Сашина школска другарица. Њу сам познавао више из виђења. Како је била генерацију млађа од мене, нисмо делили исту школску смену, а касније кад сам отишао у други град да наставим средњу школу, нисмо ни имали прилику да се срећемо и боље упознамо. Тек у последње време, јер је излазила са Сашом створиле су се прилике да се чешће срећемо и започнемо право дружење. Лепо васпитање и ведар дух представљали су довољне разлоге да се поред такве добричине осећам пријатно. Најинтересантније су деловале њене наочаре са великим оквиром. Не знам зашто, али је тај детаљ био најупечатљивији на њеном лицу и за мене је представљао део њене личности. Можда је то представљало мудрост.

Последњих месеци нас троје проводили смо пуно времена углавном у заједничким ноћним изласцима и успут изградили пријатељске односе. Можда је то представљао основни разлог да због поверења у мене њих двоје у причу уведу њихову школску другарицу, Анину изузетну пријатељицу Оливеру. Које је то од њих двоје пало на памет нисам знао. Да ли се та идеја родила у глави намазаног друга или мудре црнке остала је загонетка, али није имало потребе да о томе размишљам. Пријатно сам се изненадио када ми је Саша пре неколико дана поменуо да би било лепо да је упознам. Сакривајући узбуђење правио сам се хладан слушајући његово опрезно провадацисање и испипавање мојих реакција.

Оља, како су је углавном сви звали још од давних дана, будила је моје интересовање. Први пут ми је запала за око на почетку моје средње школе. Њена појава није остављала равнодушним моје мушке вршњаке. Плавуша се издвајала првенствено својим изузетним изгледом. Убрајала се у оне ретке девојке које су одскакале од својих вршњакиња својом ранијом зрелошћу. Поред изузетног стаса и

извајаних облина умела је све то да изнесе. Није одскакала од своје генерације зато што је шетала уникатне или скупоцене ствари, већ је на њој сваки детаљ деловао складно, што је јасно говорило да се ради о особи са истанчаним укусом.

Не сећам се да сам је икада срео без осмеха. Вероватно је њен визуелни лик успео да привуче моју пажњу и кресне варницу у срцу младог пубертетлије. У малом граду где се друштвени живот води на прилично уском простору лако је срести свакога ко вас занима, обично преко заједничких пријатеља и познаника и добити прилично поуздану информацију о тој особи.

Већина људи који су је боље познавали рекли би да је велики шмекер. Радило се о правом весељаку, алфа женки која је сопственом ведрином пленила и привлачила пажњу у друштву, било да се ради о некој од раздраганих вечери у кафићу или оближњем школском парку у коме смо често кријући се од професора у круг вртели флашу жестоког пића. За разлику од мене била је изузетан ученик а представљала ми је и недостижан узор са петицом из математике код страхопоштованог Љубише, најстрожег професора свих времена.

Одушевљавала ме је њена тврдоглавост. Говорило се да због бизарне расправе са професором општетехничког образовања није хтела да учи тај предмет и вукла је неколико јединица све време. Вероватно би поред свих петица била једини понављач из предмета због кога у историји школства нико није поновио разред. Рат између ње и професора отишао је толико далеко да се о томе расправљало на наставничком већу. Директор школе, иначе њен рођени ујак, није могао да умилостиви ниједног учесника несвакидашњег сукоба да попусти. Легенда каже да се борба титана на крају окончала тако што је тврдоглави професор приликом одржавања последњег часа школске године предложио да за двојку усмено одговори на питање да ли у књизи његовог предмета постоји извесна лекција под неким небитним називом. „Има“ лупила је, и он јој је закључио једину двојку у њеном школовању.

Део њене плаховите природе сам упознао неком приликом када сам се сасвим случајно обрео у кафићу. Беху то познији сати, стајала је близу мене са две другарице, када јој је пришао мени тада непознати момак. Деловао је прилично сирово и нисам могао да претпоставим шта такав клипан може да има са њом. Био сам сигуран да жели да окуша момачку срећу, у шта сам се убрзо уверио јер су стајали релативно близу мене па сам могао чути њихов разговор.

Почетни наступ кренуо је траљаво, слутећи крајњи исход љубавног похода као судбину насуканог једрењака на запенушани морски хрид. Радило се о вашарском типу пицовану, и колико год да се трудио, његов заводнички покушај можда је могао имати проћу код наивне јаднице под вашарском шатром или евентуално са изанђалом радодајком у задимљеној шоферској биртији поред ибарске магистрале. Морам признати да сам се у неку руку дивио његовој самоуверености и наивној вери у самог себе, доказујући примером да се ера палих хероја није окончала. Посматрала га је са чуђењем, испоштовала је његову жељу да се упознају и захваљујући се, учтиво одби понуђено пиће. На сијасет пристојних начина показивала је незаинтересованост за даљи наставак разговора, што заводнику никако није улазило у главу.

Упорност и глупост обично се држе за руке. Његов првобитни наиван и помало симпатичан наступ полако је прелазио у смарање и гушење, што се уочљиво читавало по изразу њеног лица. Уморна од гњаваже и трећеразредног набацивања окрете му леђа и намуњеног израза лица настави прекинути разговор са другарицама. После таквих јасних знакова који би сваки тупан давно укапирао, момак схвати да од његове намере нема ништа. Уместо да се уз кисели осмех извуче из неугодне ситуације и достојанствено прихвати пораз, сујета му проради и он настави даље да срља, изводећи намерно гласан монолог који је допирао до сваког присутног. Свака наредна реч носила је све више једа и горчине и директно се односила на његову доскорашњу саговорницу. Толико је био иритантан да су сви почели неугодно да га загледају. На крају је кренуо са вређањем и када јој упути нешто ружно и погрдно, кап прели чашу.

Она се окрете и испровоцирана његовим неумесним наступом бесно му одалама шамар. Шамар је био толико јак да је и мени зазујало у ушима. Не заустављајући се на томе унесе му се у лице, и плаховито готово помахнитало сасу салву увреда на његов рачун. Затечен неочекиваном реакцијом, црвен од стида покушавао је да нешто каже не би ли се, сада већ трапаво, измигољио из неугодне ситуације. Њен жесток наступ трајао је врло кратко али убитачно попут бацача пламена који у моменту својим огњем сагори мету и како се изненада појави тако изненада и утихне. Окрете се ка својим другарицама и мрмљајући сама за себе убрзо поврати добро расположење, не обазирјући се на клипана који са повређеном сујетом, понижено напусти локал.

Упознавајући њену личност, анализирајући све врлине и мане које сам знао осетио сам да ми се све више свиђа. Ватрена природа и прилично чврст став није представљао препреку да окушам срећу. Евентуални покушај са негативним исходом не би био трагичан за мене. Највећа препрека мојој жељи био је њен тадашњи момак у кога је она толико била заљубљена да би само будала могла окушати срећу да стане између њих двоје. Добро сам познавао њеног момка. Ишли смо у исту смену, а наше учионице је делио преградни зид. Сретао сам га са школским другарима при пушачким паузама на малим одморима или док смо блејали на радијаторима очекујући смену професора. У тим дружењима упознали смо се прилично добро. Самим тим што је био старији имао је велику предност, а мора се признати и да је изгледом деловао прилично атрактивно. Њихова веза постала је легенда наше генерације. Нису се раздвајали, може бити да га она није испуштала из видокруга не дајући прилику женској конкуренцији да га присвоји. Рекло би се да је мала била прилично посесивна.

Размишљао сам да поред свег ризика ако се деси погодна ситуацији, направим искорак и да јој приђем па шта буде. У то време школа је дозвољавала да се скоро сваког петка увече у организацији завршних разреда одржавају диско вечери. Школска кухиња није

представљала неко репрезентативно место, али када би се пригушила светлост уз одличан одабир музике и нашу позитивну енергију, ништа боље и лепше од тога није нам требало. Алкохол је био забрањен, али поред кока коле по набавној цени свако од нас би прошверцовао неку жестину тек колико да се атмосфера загреје.

Слушајући најновији хит *Money is for nothing* мувао сам две године старију девојку са еколошког смера. Познавали смо се јако добро. Скоро се доселила у мој комшилук и често смо се враћали из града или школе заједно. Увек смо се шалили, не знам да ли смо икад имали нешто налик озбиљном разговору. Свиђала ми се и ја сам управо користио прилику да окренем причу на ту страну, не бих ли је заинтересовао за везу. Нисам знао да ли је до мене, али поред све моје упорности и умешности никако ми није полазило за руком да укапира да је мушки речено нападам. Сваку моју реченицу уз осмех и кикотање окретала је на шалу. Вероватно није желела да ме повреди и уништи нашу платонску љубав. Увидећи да је упорна у игнорисању мог напада, осмехнух се и вратих се нашој старој шаливој рутини. Позитивно разочаран запалих цигарету гледајући шта се дешава око мене. Како је време одмицало светлост се све више гушила. Матораћи су то прорачунато радили. Пуштали су музику за плес, не би ли направили атмосферу у којој би могао пасти слободан пољубац или уз „стискавац“ пипнути ошатована или вољена особа, а да се баш не види. Оља и њен момак су каснили. Вероватно су то смишљено урадили. Од улаза кренули су ка мом месту јер је ту било највише слободног простора. Пажљиво сам их посматрао док су се поздрављали успут, са раније пристиглим познаницима. Зауставили су се на пар корака од мене. После краћег разговора у коме је момак вероватно питао шта ће попити, он се удаљи у правцу шалтера који је сад имао улогу шанка. Вратио се носећи две стаклене боце кока коле.

Човек би огрешио душу ако би рекао да нису створени једно за друго. Завидећи му на девојци љубоморно сам посматрао како се осмехују и шапућу једно другом на уво. Повремено би диско кугла

бацила светлост на њих, и могао сам јасно видети како јој се очи сјаје док га упија погледом. Није му се дало замерити што се држао у мачо ставу, такво је правило великих мангупа и згодних типова. Уживао је у њеној нескривеној љубави коју није штедела да покаже сваким својим покретом и нежним осмехом.

Схватио сам да ја ту немам шта да тражим. Њихов однос деловао је толико јако шаљући недвосмислену поруку, да странцу попут мене ту места нема. Донео сам одлуку да не заварам себе и пронађем срећу у прелепом и неистраженом свету који ме је мамио.

Новонастале околности ускоро ће ме одвојити од мог родног места. Захваљујући бројним школским несташлуцима и притиснут великим бројем неоправданих изостанака са наставе, суочен са могућношћу извесног избацивања из школе, исписао сам се и преселио у удаљени град Травник, који ми је пружио нову шансу. Кући сам се враћао преко распуста и ретко викендом. Нови људи и прилике одвукоше ме у нове догађаје. По завршетку школовања уследило је одслужење једногодишњег војног рока, и то раздвајање од неколико година учини да ликови из мог града, и тадашње остварене и неостварене љубави остану у мом лепом сећању.

– Замислио си се?

Анино питање врати ме у стварност. Нисам знао шта да јој одговорим. Све се брзо издешавало. Упутих јој осмех.

– Јесам – рекох.

Запалих цигарету, то сам увек радио када бих се нашао у недоумици или некој ситуацији када сам од себе очекивао одговор на сопствено питање или запажање. Рано одвајање од куће и ситуације које сам морао сам да решавам без ичије помоћи условило је моје раније сазревање. Иако ми је Оливера била далека слика прошлости, вероватно по мом повратку у постојбину због новог срастања поново је побудила стару жељу. Протекле године су и на њој оставиле лепе трагове. Претворила се од атрактивног девојчурка у праву лепотицу.